

7/7692

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 2799
Konu : Yazılı Soru Önergesi

28 Nispet 2012
.../.../2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 31.05.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-69249 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN'a ait 7/7692 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin görüşler ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EK:
Görüş 7/7692 (2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi :Uğur BAYRAKTUTAN
Artvin Milletvekili
Esas No :7/7692

Geçtiğimiz günlerde, ÇAYKUR Genel Müdürlüğünde yaptığımız toplantıda, yaş çayın fiyatını 1 lira 10 kuruş taban ve 12 kuruş destekleme olmak üzere kilogramını 1lira 22 kuruş olarak belirlediniz.

ÇAYKUR'un yaş çay fiyatını açıklarken, yüzlerce üretici, ÇAYKUR önünde protesto gösterilerinde bulunmuştur. Artvin, Rize ve Trabzon'dan gelen çay üreticileri, ÇAYKUR'un bazı fabrikalarının Mayıs ayı sonlarına yaklaşılmasına rağmen hala üretime başlanmadığı belirtilerek ilgililerden konuya açıklık getirilmesini istemişlerdir. Çay hasadının başladığı yerlerde ise kampanyanın ilk gününden itibaren uygulanan kontenjan kısıtlamaları nedeniyle özel sektöre çay satmaya mahkum politika izlendiği kanaati oluşmuştur. Özel sektörün çay bahçelerinden toplanan yaş çay yapraklarının bekletilmeye gelmeden anında fabrikaya ulaşılması gerektiğini çok iyi bildiklerinden bu durumu fırsata çevirip, yaş çayın kilogramını 70-80 kuruş gibi bir fiyatla almaya üreticiyi zorladıkları bilinmektedir. Bir nevi şantajla yarı fiyatına aldıkları yaş çay bedelinin ne zaman ödeneceği belli olmadığı ifade edilmektedir.

Ayrıca bölgede yaşayan çay müstahsilleri uzun yıllardan beri ÇAYKUR tarafından yeni çay fabrikaları inşa edip hizmete açmadıkları için artan üretim fazlasını günlük kontenjan uygulamasıyla kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır. Böylece ÇAYKUR tarafından dekarda 10 kg'lık çay alım uygulaması ile sınırlı tutulması sonucu; kampanya süresi sonuna kadar hasadı tamamlamayan ve bu endişede bulunan üreticiler ellerinde kalan tonlarca çayı mecburen yarı fiyatına özel sektör kuruluşlarına yönlendirilmektedirler.

Bölge ekonomisine hayat veren ÇAY tarımından beklenileni alamayan vatandaşlar, emek verip ürettikleri çayların kontenjan uygulaması sonucu yaprakların körpeliğini kaybederek bahçede kalmasına tepki göstermektedirler. Bakanlığınızın vermiş olduğu yaş çay taban fiyatının da oldukça düşük olmasına bir anlam veremezlerken, kontenjan kısıtlamalarının getirilmesi ile oluşan mağduriyetten oldukça rahatsız olmuşlardır. Çay üreticilerinin sürekli gelirinin düşmesi insanlarımızı başka alanlarda tarım yapma düşüncesine yöneltmektedir. Ancak çay bahçesinde kök salmış çay bitkisinin sökümü, toprağın dinlendirilmesi, ekolojik dengelerin sağlanması ve yıllarca suni gübrelerin yarattığı asit tahribatından kurtulması gibi etmenlerin zaman alacağı nedenleri ile bu düşünceden şu aşamada vazgeçmektedirler. Bu Bağlamda;

SORU 1) Çay üreticisinin bu tür sıkıntılarından Hükümet olarak haberdar mısınız? Haberdarsanız bu mağduriyeti nasıl önlemeyi düşünüyorsunuz?

SORU 2) Bu kontenjan uygulaması Çay üreticisine zarar vermektedir. Kontenjan uygulamasını kaldırmayı düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız ne zaman kaldıracaksınız?

SORU 3) Hükümetiniz ve Bakanlığınız; yağmur - çamur demeden büyük emeklerle toplanan çaylar üreticilerin ellerinde kalması sonucu ne yapmalarını tavsiye ediyorsunuz?

CEVAP 1-2-3) Çay üreticilerinin durumları Bakanlığımızca yakından takip edilmekte olup, gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Günlük üretim potansiyeli oldukça yüksek olan çay sektöründe, bir günde hasat edilen çay miktarı ÇAYKUR'un çay alım ve işleme kapasitesinin üzerine çıkabilmektedir. ÇAYKUR tarafından günlük işleme kapasitesi kadar yaş çay alımı yapılma zorunluluğu nedeniyle kontenjan uygulaması yapılmaktadır. Günlük alım kontenjanı dahilinde her üreticiye adil miktarlarda çay satma imkanı sağlanmaktadır. Üreticilerin günlük kontenjan miktarlarının artırılması için ÇAYKUR'un günlük işleme kapasitesini artırma çalışmaları da devam etmektedir.

Yaş çay ürünü, toplandığı gün veya iyi muhafaza edilmesi kaydıyla bir sonraki gün satın alınabilmektedir. Üreticilerin öncelikle günlük satacağı miktar kadar yaş çay toplamaları ve hasat olgunluğuna gelen çaylarını geciktirmeden toplamaları büyük bir önem arz etmektedir.

SORU 4) ÇAYKUR, kontenjanlarını düşürmesi sonucu alımları zorlaştırarak; toplum nezdinde hantal kuruluş fikrini mi tesis ediyorsunuz? Kuruluşu yıpratıp, üretici için büyük önem arz eden ÇAYKUR'u satmaya zemin mi hazırlıyorsunuz?

CEVAP 4) Çay sektöründe tüketici güvenine ve marka değerine sahip öncü bir kuruluş olan ÇAYKUR, Türkiye'nin büyük sanayi kuruluşlarından biri olup, özel sektör çay işletmelerine göre de oldukça ileri bir teknolojiye sahiptir. Bu kapsamda ÇAYKUR'un satılması söz konusu değildir.

SORU 5) Kaçak Çayların ülkemize yasa dışı yollarla girmesi ve çay tüketiminde yüksek bir pay almasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Kaçak çay ile ilgili önleyici tedbirleriniz var mıdır? Bazı özel fabrikalar düşük maliyetli bu kaçak çayları bölge çayları ile harmanlanarak piyasaya sürdüklerini biliyor musunuz? Kaçak çaylar hala ülkemize yasa dışı yollarla girmeğe devam ediyor? Bu durumu zafiyet olarak sizde görüyor musunuz?

CEVAP 5) Yasadışı yollarla ülkemize getirilmeye çalışılan çayın önlenmesi amacıyla, Gümrükler Genel Müdürlüğü, Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü ve Bakanlığımızın tarafından ortak çalışmalar yürütülmekte olup, gerekli tedbirler alınmakta ve etkin denetimler yapılmaktadır. Bu kapsamda; Gümrükler Genel Müdürlüğü ile Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü arasında 2010 yılında imzalanan protokol ile işbirliği alanları belirlenmiştir. Ayrıca, gümrük kapılarında tutulmak üzere, çayı tespit edebilen 8 adet çay dedektör köpeği alınmıştır.

Çay ile ilgili "Kaçakçılıkla Mücadele Eylem Planı" oluşturulmuş ve ilgili diğer kurumların da aktif katılımları ile bu eylem planı son haline getirilmiştir.

Ülkemizde üretilen veya ithal edilen çaylarda, gerekli analizlerin yapılması amacıyla izleme programları yürütülmektedir.

Ayrıca, ÇAYKUR tarafından Güneydoğu, Doğu ve Doğu Akdeniz Bölgelerinde yerli çay tüketiminin teşvik edilmesi amacıyla yöreye özel markalı çay çeşitleri üretilmiş ve satışa sunulmuştur.